

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ฏ
 บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 ขอบเขตการศึกษา	7
1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	8
1.5 นิยามศัพท์	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม	10
2.2 แนวคิดภูมิศาสตร์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน	11
2.3 แนวคิดเหมืองฝายนิเวศวัฒนธรรมและระบบการจัดการทรัพยากร	13
2.4 แนวคิดระบบเหมืองฝายภูมิปัญญาการจัดการน้ำ	14
2.5 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	16
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรของกลุ่มที่ศึกษา	20
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	20
3.3 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ส่วนที่ 1 ด้านประชากรกลุ่มที่ศึกษา	24
ส่วนที่ 2 ด้านเนื้อหาที่ศึกษา	24
2.1 ประวัติความเป็นมาของฝายท่าศาลาในการบริหารจัดการน้ำ ด้วยระบบเหมืองฝาย	27
2.2 วิธีการในการจัดการเหมืองฝายของกลุ่มสมาชิกเหมืองฝายท่าศาลา และความคิดเห็นของสมาชิกที่ต่อโครงการสร้างประตูระบายน้ำ	35
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	53
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	55
5.3 ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	60
ประวัติผู้เขียน	78

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงกลุ่มเป้าหมายที่สัมภาษณ์	22
2 แสดงกลุ่มเป้าหมายที่ใช้แบบสอบถาม	23
3 แสดงการแจกแจงความถี่และร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ	24
4 แสดงการแจกแจงความถี่และร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ	25
5 แสดงการแจกแจงความถี่และร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามผู้ถือครองที่ดินในการประกอบอาชีพและรายได้ ที่ใช้น้ำและได้ประโยชน์จากฝายท่าศาลา	26
6 แสดงการแจกแจงความถี่และร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และการมีส่วนเกี่ยวข้องเหมืองฝายท่าศาลา	26
7 แสดงผลจำนวนกลุ่มประชากรที่สัมภาษณ์ด้านความคิดเห็น โครงการสร้างประตูละบายน้ำ	50
8 แสดงผลการแจกแจงความถี่และร้อยละจำนวนกลุ่มประชากรที่ใช้แบบสอบถามด้านความคิดเห็น โครงการสร้างประตูละบายน้ำ จำแนกตามเพศและอาชีพ ผลของการตอบ	51
9 แสดงผลการแจกแจงความถี่และร้อยละจำนวนกลุ่มประชากรที่ใช้แบบสอบถามด้านความคิดเห็น โครงการสร้างประตูละบายน้ำจำแนกตามเพศและอาชีพ	51
10 ตัวอย่าง การสัมภาษณ์ ประวัติความเป็นมาของฝายท่าศาลาในการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบเหมืองฝายในอดีตจนถึงปัจจุบัน	69
11 ตัวอย่าง แบบสัมภาษณ์ วิธีการในการจัดการเหมืองฝายของกลุ่มสมาชิกเหมืองฝายท่าศาลา และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อโครงการสร้างประตูละบายน้ำ	70
12 ตัวอย่าง แบบสอบถาม ประวัติความเป็นมาของฝายท่าศาลาในการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบเหมืองฝายในอดีตจนถึงปัจจุบัน	71
13 ตัวอย่าง แบบสอบถาม วิธีการในการจัดการเหมืองฝายของกลุ่มสมาชิกเหมืองฝายท่าศาลาและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อโครงการสร้างประตูละบายน้ำ	73
14 แบบสอบถามความคิดเห็นด้าน โครงการสร้างประตูละบายน้ำ	74

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	ฝายชลประทานสินธุกิจปรีชาอยู่ตอนบนฝายท่าศาลา	2
2	ฝายชลประทานแม่ปิงห่างอยู่ตอนล่างฝายท่าศาลา	2
3-4	ตัวอย่างของจุดกำเนิดของการออกแบบสร้างฝายชาวบ้านบริเวณต้นน้ำในภาคเหนือตอนบน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	4
5	ฝายท่าศาลาหลังการซ่อมเมื่อปี 2534	5
6	ฝายท่าศาลา	12
7	ลำเหมืองส่งน้ำฝายท่าศาลา	12
8-9	สภาพภูมิศาสตร์กายภาพของต้นกำเนิดแม่น้ำปิง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	13
10	พิธีทำบุญและสืบชะตาฝายท่าศาลา	16
11	พิธีทำบุญและสืบชะตาป่าต้นน้ำแม่ปิงตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	16
12	ระบบนิเวศธรรมชาติที่สมบูรณ์	19
13	ลำเหมืองท่าศาลาชุมชนเทศบาลป่าเหว	19
14	แสดงการปิด-เปิด ประตูน้ำเข้าสู่ลำเหมืองท่าศาลาในปัจจุบัน	30
15-16	แสดงการช่วยกันซ่อมฝาย	32
17-18	แสดงการทำความสะอาดและขุดลอกลำเหมืองหลักทุกสาย	32
19-20	แสดงพิธีกรรมการทำบุญสืบชะตาฝายท่าศาลา (พญาคำ) หลังจากการซ่อมฝายท่าศาลาเสร็จสิ้น	34
21-22	การซ่อมครั้งใหญ่ของฝายท่าศาลา	42
23	ระหัดดินน้ำจำลองในแม่น้ำปิง ฝายวังโฮ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	43
24	เป็นตัวอย่างของการพัฒนาเมืองสร้างถนนคูขนานทางรถไฟ เชียงใหม่-ลำพูน	45
25	เป็นตัวอย่างของการพัฒนาเมืองสร้างถนนคูขนานทางรถไฟ เชียงใหม่-ลำพูน	46
26-27	ลำเหมืองท่าศาลา (พญาคำ) ที่ไหลผ่านบริเวณตลาดยางเนิ้ง	47
28-31	แสดงสมาชิกเหมืองฝายท่าศาลาช่วยกันซ่อมแซมฝาย	54

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
32 การแบ่งน้ำจากลำเหมืองหลักฝายแม่ฟ้าผ่าลอดผ่านถนนคู่ขนานรางรถไฟ เชียงใหม่-ลำพูน	55
33 น้ำจากลำเหมืองฝายท่าศาลาทุกสายมารวมกันในลำน้ำแม่กวัง	55
34 ธรรมชาติริมแม่น้ำแม่กวัง	56
35 สภาพธรรมชาติสองฝั่งลำเหมืองฝายท่าศาลา	56
36 แสดงฝายต่างๆ จำนวน 12 ฝาย ที่กั้นลำน้ำแม่ปิง	61
37-42 บริเวณที่ตั้งของฝายท่าศาลา ณ เทศบาลตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	62
43-48 วิถีชีวิตของชนบทบริเวณริมน้ำฝายท่าศาลาและลำเหมืองท่าศาลา มีบางแห่งถูกส่วนราชการบุกรุก	63
49-54 ลำเหมืองส่งน้ำเข้าไปยังพื้นที่การปลูกผักและทำนาของเกษตรกร หลักเขตลำเหมืองบริเวณฝายแม่ฟ้าผ่า	64
55 ลำเหมืองบางแห่งแห้งแล้ง	65
56 ลำเหมืองบางแห่งสกปรก	65
57 ลำเหมืองบางแห่งถูกบุกรุก	65
58 สมาชิกช่วยกันขุดลอกลำเหมือง	65
59 เวทีเสวนาเหมืองฝาย	65
61-63 กิจกรรมการปลูกป่าต้นน้ำแม่ปิง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	66

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

4.7 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

หน้า

35

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved